

ANKARA SANAYİ ODASI

MACARİSTAN ÜLKE NOTU

Uluslararası İlişkiler ve Dış Ticaret Müdürlüğü

13 Kasım 2023

İÇİNDEKİLER

1. Ülke Künyesi

2. Macaristan'ın Temel Ekonomik Göstergeleri

- Tablo 1- Temel Ekonomik Göstergeler

3. Macaristan'ın Dış Ticareti

- Tablo 1- Macaristan'ın Dış Ticaret Göstergeleri
- Tablo 2- Macaristan'ın İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3- Macaristan'ın İthalatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 4- Macaristan'ın Ükelere Göre İhracatı
- Tablo 5- Macaristan'ın Ülkere Göre İthalatı

4. Türkiye ile Macaristan Arasındaki Ticari İlişkiler

- Tablo 1- Türkiye'nin Macaristan ile Ticareti
- Tablo 2- Türkiye'nin Macaristan'a İhracatında Başlıca Ürün Grupları
- Tablo 3- Türkiye'nin Macaristan'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları

5. Macaristan'da Doğrudan Yabancı Yatırımlar

- Tablo 1- Macaristan'ın Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

1- Ülke Künyesi

Resmi Adı	Macaristan
Başkenti	Budapeşte
Başlıca Şehirleri	Budapeşte, Debrecen, Szeged, Miskolc, Pecs, Győr
Resmî dil	Macarca
Yönetim biçimi	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	Katalin Novák
Yüzölçümü	93 030 km ²
Nüfus	9.671.000 (IMF, 2023 Tahmini)
GSYİH	203.829 (IMF, 2023 Tahmini)
Kişi Başına GSYİH (\$)	21.076 (IMF, 2023 Tahmini)
Büyüme Oranı (%)	-0,34 (IMF, 2023 Tahmini)
Para birimi	Forint (HUF)
Coğrafi Konum	<p>Macaristan'ın yüzölçümü 93 030 km² dir. Nüfus yoğunluğu km² ye 108,3 kişi ile Fransa ve Polonya ile aynıdır. Genellikle düz bir sathiha sahip olan ülke Tuna ve Tizsa nehirleri ile üç eşit parçaya bölünmektedir. Ülke topraklarının büyük bölümü verimlidir. Toprakların %63'ü ise tarımsal üretime elverişlidir. Bu oran balıkçılık ve ormancılık da dahil edildiğinde %83'e yükselmektedir.</p> <p>Üç ana coğrafi bölge vardır: Transdanubia Tuna nehrinin batısında kalan nispeten yüksek alandır. Bu bölgede bağcılık ve besicilik başta olmak üzere tarım yapılmaktadır. Nagyafold Tuna nehrinin doğusunda kalan, ülke topraklarının yaklaşık yarısını oluşturan, bereketli toprakları, kumlu ve sulak alanları barındıran bir bölgedir. Bölgede sel baskınlarına karşı drenaj projeleri 19. yy. dan bu yana devam etmektedir. Kuzey tepeleri Budapeşte'nin kuzeydoğusundan başlayıp Slovakya sınırına kadar uzanır. Ülkenin sınırlı maden kaynaklarının çoğunu barındıran bölge komünist dönemde büyük oranda ağır sanayinin konuşlandırıldığı bir bölge olmuştur.</p> <p>Ülkeden geçen iki büyük nehir vardır. Bunlardan birincisi olan Tuna Nehri, 2850 m uzunluğunda olup, uzunluğu itibariyle Volga'dan sonra Avrupa'nın en uzun nehridir. Macaristan'ı baştanbaşa ikiye bölen Tuna Nehri, Karadeniz'e dökülmeden önce sekiz ülkeden geçer. Macaristan büyük bir nehir olan Tuna sayesinde zümrüt gibi güzel tabii zenginliklere sahiptir. Budapeşte, Tuna'nın iki yakasında kuruludur. İkinci büyük nehir Tizsa ise, 968 km uzunluğunda olup, Ukrayna'da Karpatlardan doğar, Sırbistan'daki Karlofça yakınlarında Tuna ile birleşir. Macaristan'ın güneyinde, kuzeydoğudan güneybatıya 90 km boyunca genişliği 10 ila 15 km olan ve Macar Denizi denilen Orta Avrupa'nın en büyük gölü Balaton bulunur. Avusturya-Macaristan sınırında ise derinliği az, buna karşılık 200 km² bir yüzölçümü sahip olan Neusiedle Gölü yer alır. Bu gölün büyük kısmı Avusturya'ya aittir.</p> <p>Ülkede orta düzeyde yükseltiler mevcut olmakla beraber sadece %2'lik kısmı 400 metrenin üzerinde yüksekliğe sahiptir. En yüksek nokta 1 015 metrelik yüksekliği ile Kekes'tir. Transdanubia'da yer alan Balaton gölü 77 km uzunluğu ve 1,5-11 km arasında değişen genişliği ile Orta Avrupa'nın en büyük gölüdür. Gölün çevresindeki tepeler önemli bir bağcılık ve turizm merkezidir.</p>

Siyasi ve İdari Yapı	<p>Devlet gücünün en yüksek organları, parlamento (milli meclis) ve başkanlık konseyidir (hükümet yönetim kurulu). Tek meclisli parlamentonun 349 üyesi, başkanlık konseyinin 21 üyesi vardır. Başkanlık konseyi üyeleri, parlamentodan seçilir ve parlamentoya karşı sorumludur. En üst idari merci, bakanlar kurulu olup, üyeleri hükümet yönetim kurulunun tavsiyesi üzerine parlamento tarafından seçilir ve azledilir. Başkanlık konseyinin başkanı Macaristan'ın devlet başkanıdır, bakanlar kurulu başkanı ise başbakan gibi görev yapar.</p> <p>Mahalli, ekonomik, sosyal ve kültürel faaliyetler, bir üst seviyedeki bölge otoritesine karşı sorumlu olan konseyler hiyerarşisiyle yönetilir. Macaristan, 19'u komita ve beşi komita statüsünde olmak üzere 24 idari üniteye bölünmüştür. Bunların konseyleri doğrudan doğruya bakanlar kuruluna karşı sorumludur.</p> <p>Adalet işleri anayasa mahkemesi, yüksek mahkeme ve komitaya, belediyeye ve mıntıkaya ait mahkemelerce yürütülür. Anayasa mahkemesi ve yüksek mahkemenin hakimleri, beş yıllık süreyle parlamento tarafından, diğer hakimler ise üç yıllık süreyle mahalli konseyler tarafından seçilir. Savcı başkanı, altı yıllık süreyle parlamento tarafından seçilir ve buna karşı sorumludur.</p> <p>Parlamento, yasama yetkisini sadece hükümetin kanun tasarılarını tasdik etmekte kullanır. Bakanlar kurulu ekseriya, parlamentonun tasdikine sunmadan resmi emirler yayınlr.</p>
Nüfus ve İstihdam	<p>2023 yılında 9,7 milyon kişi ile dünyada 92. sırada yer alan Macaristan nüfusunun 2028 yılında da yaklaşık 10 milyon kişi olacağı tahmin edilmektedir. Nüfusun %66'sı şehirlerde ve %17'si başkent Budapeşte'de yaşamaktadır. Nüfusun yaşlara göre dağılımı, %15 – 15 yaş altı ve %21 – 60 yaş üzeri ile tipik Avrupa ülkesi ortalamasını yansıtmaktadır. Macaristan etnik açıdan bölgedeki birçok ülke ile karşılaştırıldığında homojen sayılabilir. Azınlıklar nüfusun yaklaşık %8'ine tekabül etmektedir. Ülkedeki en büyük etnik grup 189.984 kişi ile Roman azınlıktır. Komşu ülkelerde 2,4 milyon Macar asıllı insan yaşamaktadır.</p> <p>Macaristan'ın doğum oranı AB'ye yeni üye olan tüm orta Avrupa ülkelerinden daha fazla iken ölüm oranı yılları arasında 13.1-13.5 / 1000 oranı ile Avrupa standartlarının hayli üzerindedir. Ülkede yaşayan yabancı sayısı artmaya devam ederek nüfusun %8,5'ine (154 430) ulaşmıştır. Yabancıların çoğunluğu Macar kökenliler de dahil olmak üzere Romanya, Ukrayna ve eski Yugoslav Cumhuriyetleri vatandaşlarıdır. Göçmenlerin yaş ortalamalarının Macarlardan düşük olması ülke nüfusunun yaşlanması probleminin çözümüne katkı sağlamaktadır.</p>

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	Birleşmiş Milletler, NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü), Avrupa Birliği (AB), Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü), DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü), EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), SECI (Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişimi), Vişegrad Dörtlüsü
---	--

Doğal Kaynaklar ve Çevre	Macaristan hammadde ve enerji kaynakları bakımından fakirdir. Madenlerinin en önemlisi Vertes Dağlarından çıkarılan boksittir. Boksit üretiminde Avrupa'da ikincidir. Maden kömürü Pécs yakınlarında, linyit Dorag'da ve Tatabanya'da, Tuna ötesinde ve Slovakya sınırında çıkarılmaktadır. Romanya sınırında önemli ölçüde tabii gaz, Balaton Gölünün batısında petrol çıkarılmaktadır. Nispeten az miktarda manganez ve uranyum yatakları da vardır. Macaristan sıcak su kaynakları bakımından oldukça zengin olup, bunlardan bir kısmı tıbbi değer taşımaktadır. Özellikle Budapeşte ve Budin, dünyanın en güzel kaplıcalarına sahiptir. Böyle 100'ü aşkın sıcak su kaynağı Budin içinde ve civarında mevcuttur. Tuna ötesi topraklarının ve dağlarının bitki örtüsü yaprakları dökülen ormanlardan (meşe, kayın, ıhlamur, kestane) meydana gelmiştir. Fakat bunlar bozkır şartlarının hüküm sürdüğü Büyük Ova yakınlarındaki arazide aniden kaybolur. Önceleri Macaristan'da başka yerde bulunmayan bazı balıklar, büyük av hayvanları ve çok sayıda göçmen kuşlar bulunuyordu. Günümüzde bunların çoğunun nesli tükenmektedir. Fakat hala bazı enteresan kuşlara (mesela siyah leylek) ve memeli hayvanlara (vaşak, kurt gibi) dağlarda ve Büyük Ovanın uzak köşelerinde rastlanmaktadır.
---------------------------------	--

2- Macaristan'ın Temel Ekonomik Göstergeleri

Tablo 1- Macaristan'ın Temel Ekonomik Göstergeleri

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	182,28	180,01	203,83	222,2	238,87	255,59	271,32	287,96
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	7,2	4,6	-0,3	3,1	3,3	3,4	3,5	3,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	18 732	18 579	21 076	23 008	24 760	26 511	28 147	29 875
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	5,1	14,5	17,7	6,6	4,3	3,8	3,2	3,1
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-4,1	-8	-0,9	-1,6	-0,8	-0,3	0,1	0,5
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,1	3,6	3,9	3,8	3,7	3,5	3,3	3,3
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	76,6	73,3	68,7	65,7	64,1	62,1	60,3	57,6

Kaynak: IMF

*: Tahmin

1989 tarihinde parlamenter demokrasi rejimine geçen Macaristan, bu tarihten sonra merkezi planlamaya dayalı ekonomiden serbest piyasa ekonomisine geçiş amacıyla kapsamlı bir ekonomik dönüşüm süreci başlatmıştır.

31 Mart 1994 tarihinde tam üye olmak üzere Avrupa Birliği'ne başvuran Macaristan'ın AB üyelik süreci de Macaristan ekonomisine göreceli bir dinamizm kazandırmıştır. Bu süreçte liberalleşme, özelleştirme ve istikrarın sağlanması öncelikleri oluşturmuştur. 90'lı yılların başında dış ticaretle ilgili idari engeller kaldırılmış, doğrudan yabancı dış yatırımlar için uygun ortam yaratılmış, dövizle işlemler aşamalı olarak liberalleştirilmiş, Macar para birimi Forint 1996'da konvertibl hale getirilmiş ve dövizle işlemlerin liberalleştirilmesi süreci 2001'de tamamlanmıştır.

2004 yılında AB'ye tam üye olan Macaristan, geçtiğimiz dönemde yabancı yatırımcıların ilgi odağı olmuş, doğrudan sermaye yatırımları ve likidite girişleri ile bölge ülkelerine göre daha hızlı bir ekonomik başarıyı yakalamıştır. Ekonomisi ve demokrasiye geçilmesi bağlamında ilerleme sağlanmış olsa da sürecin henüz tamamlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle, eğitim, sağlık, ulaşım, belediye hizmetleri gibi alanlara önemli miktarda devlet kaynağının aktarılması ve özellikle, bu kaynakların etkinlikten uzak kullanımı, ekonomi üzerinde önemli yük oluşturmuştur.

Macaristan ihracata yönelik bir ekonomidir ve Avrupa tedarik zincirleriyle oldukça entegredir. Orta Doğu Avrupa'da doğrudan yabancı yatırımın önde gelen destinasyonlarından biridir ve araç, elektronik ve makine üretiminde uzmanlaşmıştır.

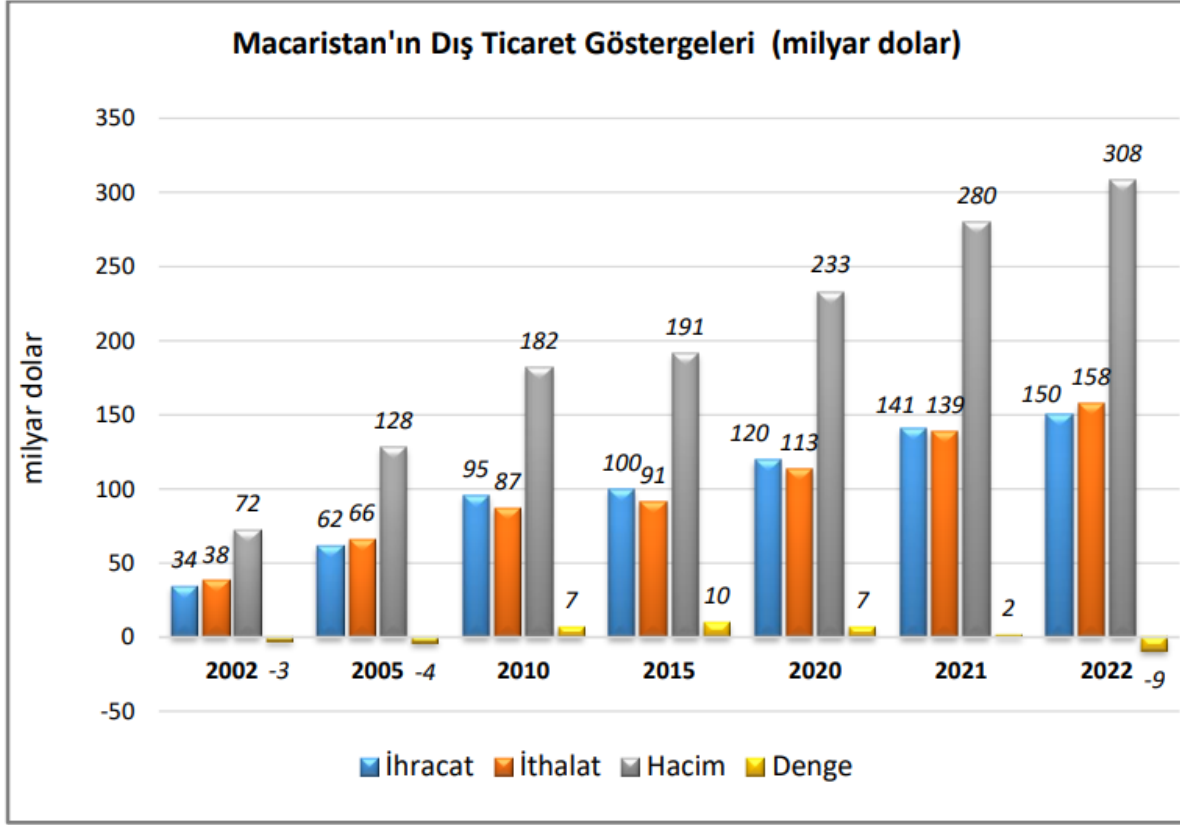
Macaristan ekonomisinin nasıl bir seyir izleyeceği, büyük ölçüde bağımlı olduğu AB ekonomilerinin göstereceği performansla ve iç talepteki artışın büyüklüğü ile yakından ilgilidir. İhracata yönelik üretim yapan imalat sektörünün göstereceği performansın bu hususta belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Macaristan ekonomisinin 2021 yılında GSYİH büyümesinin %7'nin üzerinde olması, pandeminin artık ekonomi üzerinde önemli bir rüzgâr olmadığını göstermektedir. İhracat ve kamu tüketimi, ekonomik toparlanmanın ana itici güçleri olurken, her iki bileşen de pandemi öncesi seviyelerini aşmış, özel tüketim ve sabit yatırımdaki büyüme daha düşük kalmaya devam etmektedir.

2021-22'de güçlü bir ekonomik toparlanmanın ardından, yüksek faiz oranları ve hala yüksek olan enflasyon iç talebi olumsuz etkilediğinden ve enerji krizi 2023 boyunca Macaristan'ın ana AB ihracat pazarlarını etkilemeye devam ettiğinden, reel GSYİH büyümesi 2023'te keskin bir şekilde yavaşlayacaktır. Ekonomik büyümenin 2024-28'de uzun vadeli potansiyeline dönmesi beklenmektedir.

3- Macaristan'ın Dış Ticareti

Tablo 1 - Ülkenin Dış Ticaret Göstergeleri

Kaynak: Trademap, Macaristan Verileri

Serbest piyasa ekonomisine geçiş ile birlikte Macaristan dış ticaretinde uygulanan liberal politikalar ülkenin dış ticaret hacminde de etkisini göstermiş ve yıllar itibariyle ülkenin ticaret hacminde hızlı gelişmeler kaydedilmiştir. Macaristan dış ticaretinin büyük kısmını ülkede üretim yapan çok uluslu şirketler tarafından gerçekleştirmekte, bu da ülkenin dış ticaret hacminin uluslararası ekonomik ortamda yaşanan değişikliklerden çok daha çabuk etkilenmesine yol açmaktadır.

Ekonomik geçiş döneminde dış ticaretin kompozisyonu da dönüşüme uğramıştır. Elektronik ve telekomünikasyon araçları, otomobil parçaları ve makineler önemli ihraç ürünleri haline gelmiştir. İthal edilen işlenmiş ürünlerin re-export edilmesi bu kalemlerin ihracattaki payının artmasında önemli rol oynamıştır. Gıda ürünleri önemli bir ihraç kalemi olmasına rağmen bu ürünlerin toplam ihracat içindeki payı düşüktür.

Macaristan'ın hem ihracat hem de ithalatında makine ve taşıt araçlarını ilk sırada yer almaktadır. Bu ürün grubunda Macaristan net ihracatçıdır. Bu yapının oluşmasında çok uluslu şirketlerin Macaristan'da gerçekleştirmiş olduğu yatırımların ve bu yatırımlarla oluşturulan üretim kapasitesinin çok önemli bir payı bulunmaktadır.

Dış ticaret ağırlıklı olarak batı pazarlarına yönelmiştir. Macaristan'ın ihracatının ve ithalatının büyük bir bölümü AB üyesi ülkelerle gerçekleşmiştir. Rusya, Macaristan'ın ithalatında özellikle petrol ve gaz gibi enerji ürünleri ile önemli bir yere sahiptir. Bu ülke Macaristan'ın ihraç ürünleri için de önemli bir pazardır. Ayrıca Çin, Macaristan'ın önemli ticaret ortaklarından biri haline gelmiştir. Çin firmaları AB pazarına girebilmek için Macaristan'da üretim tesisleri kurmaktadır.

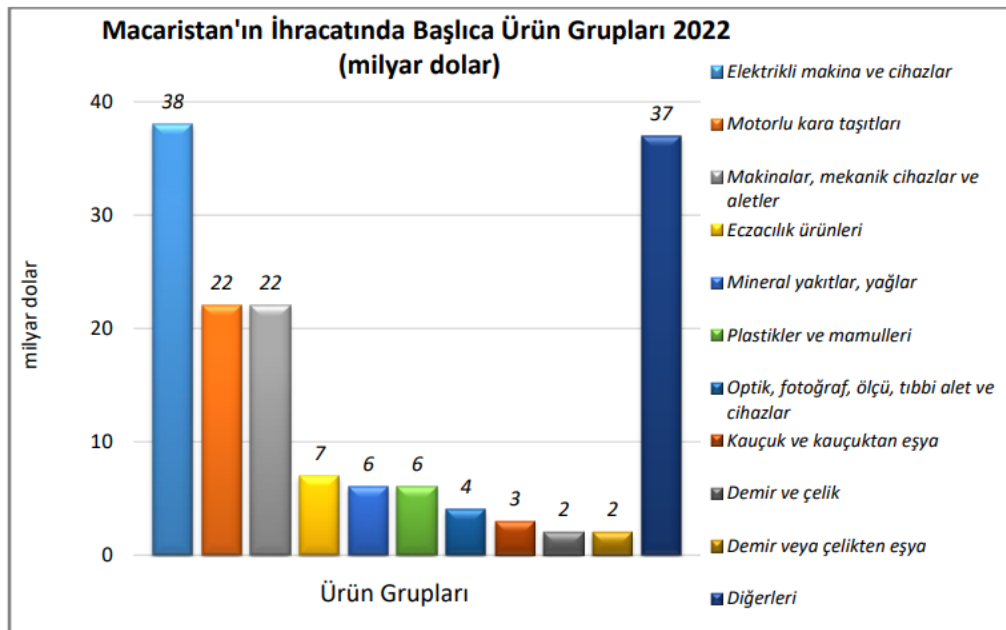
2022 yılında 150 milyar dolarlık ihracatla dünyada 35. sırada olan ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler Almanya, İtalya, Romanya, Slovakya ve Avusturya'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %1,3 pay ile 19. sıradadır.

Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: otomobiller; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil); otomatik bilgi işlem makinaları bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen makinalar ve tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlardır.

2022 yılında 158 milyar dolarlık ithalatla dünya ithalatında 32. sırada olan ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Almanya, Avusturya, Çin, Slovakya ve Rusya'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %1 pay ile 20. sıradadır. 2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; elektrik enerjisi; karayolu taşıtları için aksam ve parçalar; telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar ve elektronik entegre devrelerdir.

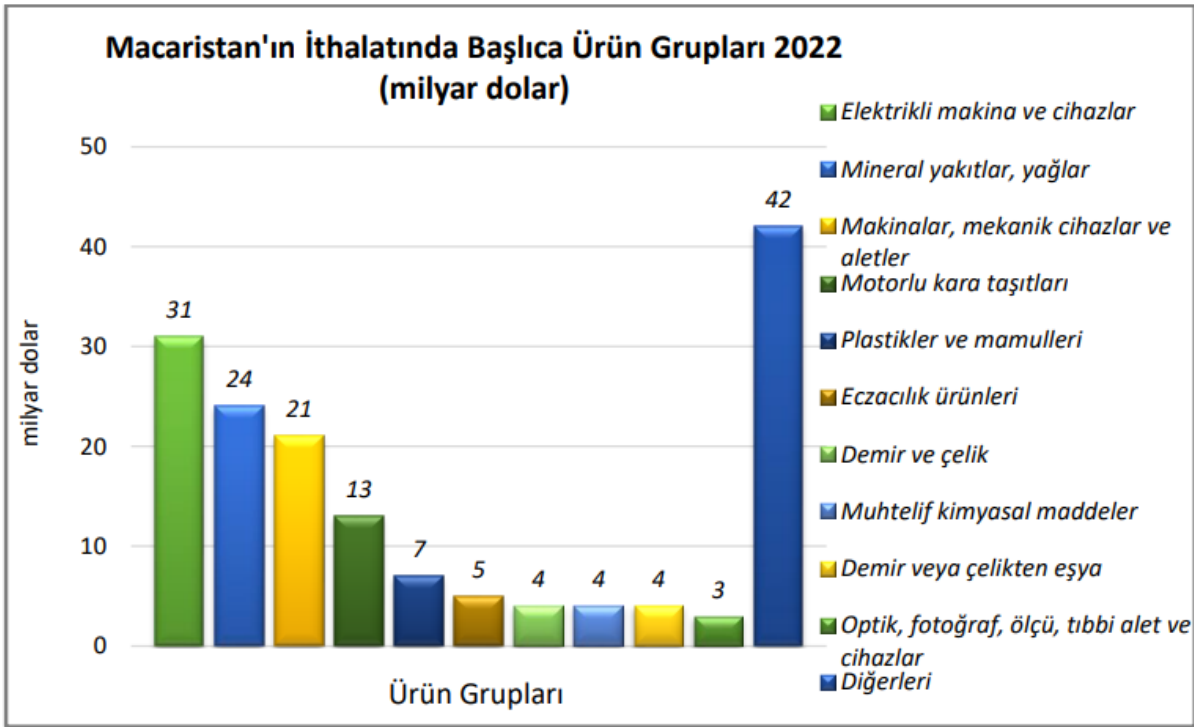
Başlıca Ürünler İtibariyle Dış Ticaret

Tablo 2- Macaristan'ın İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2022 (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademap, Macaristan Verileri

Tablo 3- Macaristan'ın İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2022 (Milyar Dolar)

Kaynak: Trademap, Macaristan Verileri

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

Tablo 4- Macaristan'ın Ülkelere Göre İhracatı- 2022 (Milyar Dolar, %pay)

Kaynak: Trademap, Macaristan Verileri

Tablo 5- Macaristan'ın Ülkere Göre İthalatı- 2021 (Milyon Dolar, %pay)

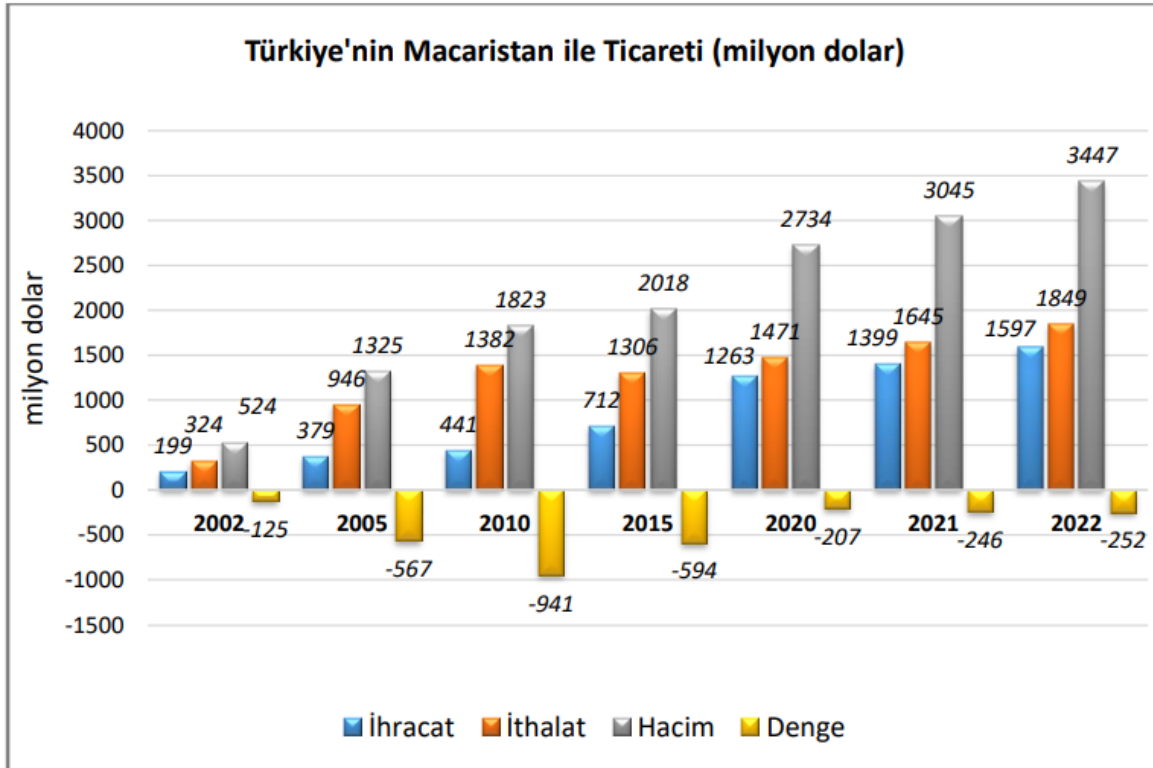

Kaynak: Trademap, Macaristan Verileri

4- Türkiye-Macaristan Arasındaki Ticari İlişkiler

Türkiye-Macaristan Dış Ticareti - Genel Durum

Tablo 1- Türkiye'nin Macaristan ile Ticareti (Milyon Dolar)

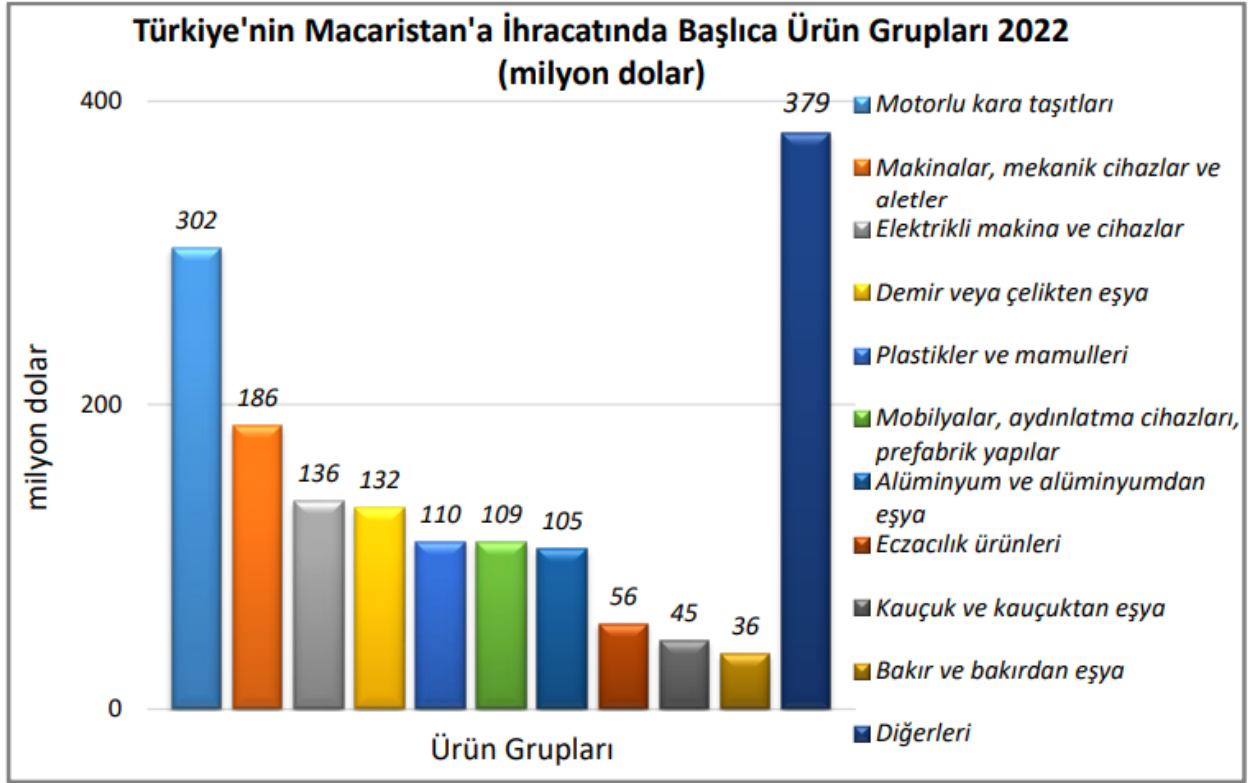
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

1997 yılında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ve 2004 yılında iki ülke arasında tesis edilen Gümrük Birliği, iki ülke ticaret hacmine olumlu katkı sağlamıştır.

Ülkemiz ile Macaristan arasında ikili ticaret hacmi hızla artarken, diğer yandan da ilk başlarda dengeli bir seyir izleyen ticaretin, özellikle 2004 yılından sonra, ülkemiz aleyhine her sene açık verir hale gelmiştir.

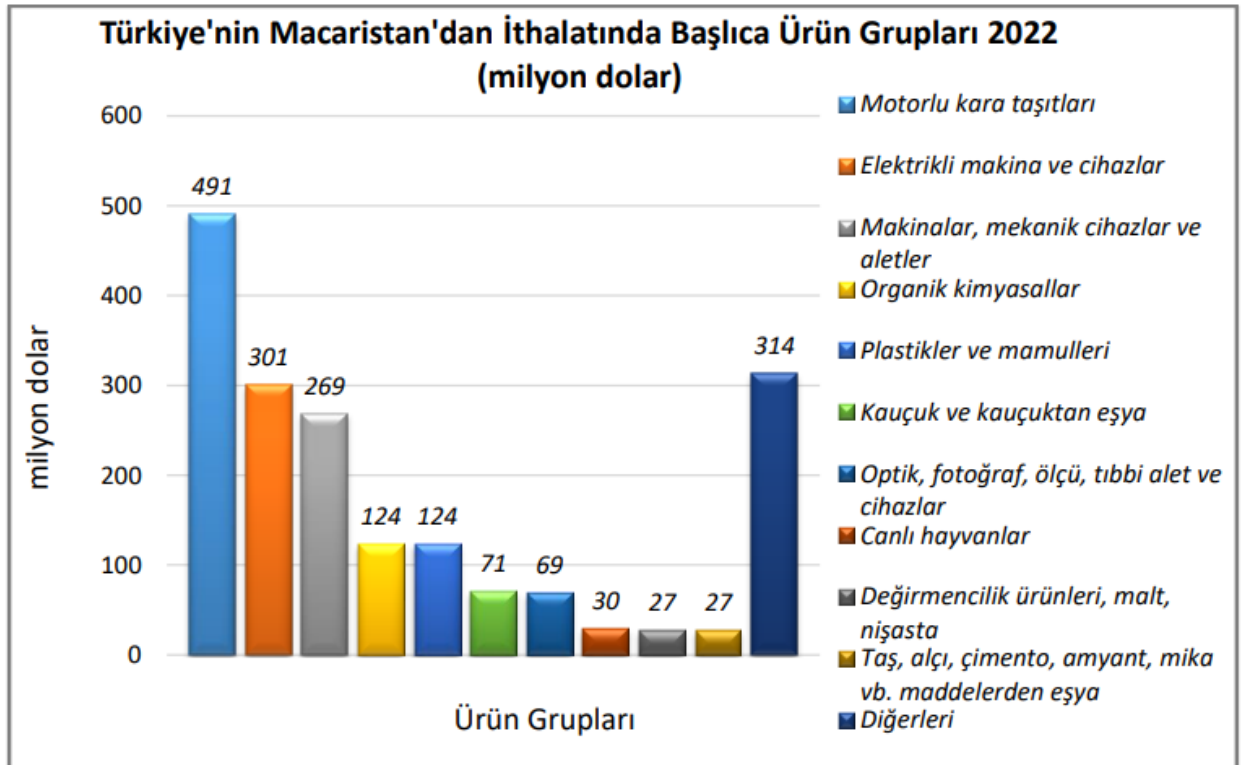
Genel olarak bakıldığında, Macaristan'a yönelik ihracatımızın %97,5'ini sanayi ürünleri, %2,5'ini ise tarım ürünleri oluşturmaktadır. İhracatımızda olduğu gibi, Macaristan'dan yapılan ithalatta da sanayi ürünlerinin payı yüksektir.

Tablo 2- Türkiye'nin Macaristan'a İhracatında Başlıca Ürün Grupları- 2022 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Tablo 3- Türkiye'nin Macaristan'dan İthalatında Başlıca Ürün Grupları- 2022 (Milyon Dolar)

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

5- Macaristan’da Doğrudan Yabancı Yatırımlar

İhracat ve yabancı yatırım odaklı büyüme politikalarını benimsemiş olan Macaristan için ülkeye doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının çekilmesi büyük önem taşımaktadır. Macaristan AB üyesi olduktan sonra, yatırım teşviklerini AB normlarına uygun hale getirmiştir. Macaristan AB müktesebatına uygun yeni teşvik yöntemlerini uygulamaya sokarak ülkeye sermaye akışını devam ettirmeye çalışmaktadır. Kurumlar vergisi oranının düşürülmesi, eğitim ve AR-GE maliyetlerinin azaltılması, kalkınmaya yönelik daha avantajlı uygulamaların hayata geçirilmesi ve AB fonlarından da kaynak aktarımının gerçekleşmesiyle, Macaristan’a AB üyeliği ertesinde de doğrudan yabancı sermaye girişi devam etmiştir.

Tablo 1- Macaristan’ın Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	29 840	- 13 984	15 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	16,42	-7,85	6,50	7,60	6,70	6,20	5,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	522 567	508 583	523 583	543 583	563 583	583 583	603 583
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	- 26 406	17 568	- 12 000	- 16 250	- 16 250	- 16 250	- 16 250
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	434 503	416 935	428 935	445 185	461 435	477 685	493 935

Kaynak: EIU

*: Tahmin